

NVE v/Damsikkerhetsseksjonen

E-post: nve@nve.no

Kontaktperson:
Thomas Konow

Deres referanse:
202601321-1

Vår referanse:
Dok. nr. 2261535

Dato:
14.09.2026

HØRINGSSVAR: REVISJON AV DAMSIKKERHETSFORSKRIFTEN

Vi viser til deres brev datert 15.06.2026 med høring av revidert Damsikkerhetsforskriften.

Å Energi Vannkraft, Arendals Vasdrags Brugseierforening (AVB), Otteraaens Brugseierforening (OB) og Saudefaldene setter pris på at vi kan innspill til prosessen. Vi viser også til innspill fra Fornybar Norge og DSHP, og vi støtter fullt opp om deres tilbakemelding.

Vi støtter i hovedsak overgangen mot et mer funksjonsbasert regelverk og de administrative forenklingene som foreslås. Samtidig har vi viktige merknader til forutsigbarheten i regelverket og grunnlaget for beredskapsmessige krav.

Innspillene våre er gitt i etterfølgende kapitler.

1. Formålsparagrafen, § 1-1:

Vi fastholder at formålsbestemmelsen bør revideres slik at den bedre gjenspeiler formålet i vannressursloven, herunder hensynet til samfunnsmessig forsvarlig forvaltning. Forslaget viderefører et ensidig fokus på sikkerhet uten uttrykkelig å synliggjøre behovet for å vurdere sikkerhetstiltak opp mot samfunnsmessige og samfunnsøkonomiske konsekvenser. Etter vår vurdering bør formålsparagrafen tydeliggjøre at regelverket skal sikre både høy dam sikkerhet og en samfunnsmessig forsvarlig forvaltning av vassdragsanleggene.

2. Manglende forutsigbarhet i rammevilkår, § 5-17 D:

For oss som dameiere er det helt avgjørende at regelverket er forutsigbart og uten store endringer over tid. Dammer prosjekteres, bygges og forvaltes med en forventet levetid på godt over 100 år, og langsiktige rammevilkår er derfor en viktig forutsetning for god ressursforvaltning og planlegging.

Vi er derfor bekymret for den foreslåtte bestemmelsen, som gir NVE hjemmel til å fastsette særskilte krav til de største anleggene utover forskriftens generelle krav.

Etter vår vurdering kan bestemmelsen få betydelige konsekvenser for berørte anleggseiere. Dersom bestemmelsen videreføres i ny dam sikkerhetsforskrift, ber vi om nærmere avklaringer av følgende forhold:

- **Manglende kriterier for bruk av bestemmelsen.** Bestemmelsen gir NVE et vidt skjønnsrom uten at det fremgår hvilke kriterier som skal legges til grunn ved vurderingen. For dameiere innebærer dette redusert forutsigbarhet når det gjelder fremtidige investerings- og vedlikeholdsbehov. Vi etterlyser derfor tydeligere kriterier for når bestemmelsen skal benyttes, og hvilke typer krav eller tiltak som kan forventes pålagt.
- **Forholdet til dagens klassifiseringssystem.** Bestemmelsen synes primært å være rettet mot anlegg som allerede er plassert i konsekvensklasse 4. Vi ber derfor om at det redegjøres nærmere for hvilke forhold som ikke anses tilstrekkelig ivaretatt gjennom dagens klassifiseringssystem og gjeldende damsikkerhetsregelverk. Etter vårt syn bør behovet for en slik tilleggshjemmel begrunnes tydeligere.
- **Forholdsmessighet mellom nytte og kostnader.** De fleste dammer i konsekvensklasse 3 og 4 har de siste tiårene gjennomgått, eller er i ferd med å gjennomgå, omfattende oppgraderinger for å tilfredsstille gjeldende krav til beredskapsmessig sikring. Nye krav til eksisterende anlegg kan medføre betydelige investeringer. Det bør derfor dokumenteres at forventet sikkerhetsgevinst står i rimelig forhold til kostnadene.
- **Forskjell mellom nye og eksisterende anlegg.** Beredskapsmessige tiltak er ofte betydelig mer kostnadseffektive å bygge inn når dammen bygges, sammenlignet med å bygge den samme sikkerheten inn i eksisterende anlegg. Det bør derfor vurderes om regelverket bør skille tydeligere mellom nye og eksisterende anlegg.
- **Tidshorisont for tiltak.** Vi ber videre om at myndighetene redegjør for hvilke tidshorisonter, trusselvurderinger og forutsetninger som legges til grunn for beredskapsmessig sikringstiltak. Dette er viktig for å kunne vurdere tiltakenes samfunnsøkonomiske nytte og forholdsmessighet over anleggenes levetid.

3. Grunnlaget for beredskapsmessige krav og FFIs rolle

Vi registrerer at NVE i stor grad har lagt anbefalinger fra Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) til grunn for de nye beredskapsmessige kravene i § 5-17. Selv om vi anerkjenner behovet for oppdaterte trusselvurderinger, mener vi det er viktig at NVE gjør en selvstendig avveining av hva som gir mest sikkerhet totalt sett i kraftforsyningen.

Sikkerhetsfaglige anbefalinger må balanseres mot utredningsinstruksens krav om at tiltak skal være forholdsmessige og samfunnsøkonomisk forsvarlige.

4. Funksjonsbaserte krav og dokumentasjon, § 5-1

Vi støtter innføringen av § 5-1 bokstav B, som gir fleksibilitet til å velge mellom preaksepterte ytelser eller egne dokumenterte analyser. Dette åpner for innovative løsninger, men forutsetter at NVEs veiledere er oppdaterte og relevante.

5. Organisatoriske krav, Kapittel 2:

Her har vi følgende kommentarer:

- **§2-3 (2). Leders tilknytning til den ansvarlige.** Forskriftsteksten sier at «Leder skal være ansatt hos den ansvarlige for vassdragsanlegget».
 - Vi kjenner til flere tilfeller hvor det ikke er naturlig eller hensiktsmessig at leder er ansatt hos «den ansvarlige» for vassdragsanlegget. Dette gjelder blant annet selskaper hvor vi er deleiere, samtidig som vi ivaretar driftsansvaret for anlegget. I slike tilfeller kan det være mest hensiktsmessig at «Leder» er ansatt hos driftsansvarlig virksomhet og ikke hos «den ansvarlige».
 - For å ivareta nødvendig fleksibilitet foreslår vi at § 2-3 (2) endres til; «Leder skal være ansatt hos den ansvarlige for vassdragsanlegget. *NVE kan i enkeltvedtak fravike krav om at leder skal være ansatt.*»
- **§2-4 f. Opplæring av driftspersonell.** I forslaget til ny forskriftstekst er det tatt inn krav om opplæring av «driftspersonell». Rollen driftspersonell er ikke definert i forskriften, og begrepet fremstår derfor som uklart.
 - Vi mener at rollen «tilsynspersonell» allerede dekker personell som følger opp og ivaretar anlegg i driftsfasen. Innføring av en ny og udefinert rolle kan skape uklarhet om type personell, ansvarsforhold og kompetansekrav.
 - Vi foreslår derfor at begrepet «driftspersonell» tas ut av § 2-4 bokstav f, og at bestemmelsen kun viser til de definerte rollene i forskriften.

6. Administrative forenklinger

- a) **Godkjenning av Tekniske planer for dammer i klasse 1:** Vi mener at dagens ordning, der NVE godkjenner tekniske planer for dammer i konsekvensklasse 1, 2, 3 og 4, bør videreføres. Vi anbefaler derfor at kravet ikke begrenses til kun å gjelde anlegg i klasse 2, 3 og 4. Begrunnelsen for dette er følgende:
- **Godkjenning av planer i konsesjonsvilkår:** Krav om godkjenning av tekniske planer følger i mange tilfeller allerede av konsesjonsvilkårene for anleggene. For mange kraftprodusenter vil derfor den foreslåtte endringen i praksis ha liten eller ingen betydning.
 - **Krav om godkjenning bør knyttet til konsekvensklasse:** Vi mener det er ryddigere at krav om godkjenning av tekniske planer knyttes til anleggets konsekvensklasse, og ikke til om anlegget er omfattet av konsesjonsvilkår. En slik regulering vil være enklere å forstå og forholde seg til for både tiltakshavere og myndigheter. Når den praktiske konsekvensen av å fjerne godkjenningskravet er begrenset, vurderer vi det som hensiktsmessig å beholde dagens ordning.
 - **Uklare myndighetsforhold:** Dersom kravet om godkjenning bortfaller, er det uklart hvilken myndighet som skal behandle slike planer. Det kan oppstå spørsmål om tekniske planer i stedet vil måtte behandles etter plan- og bygningsloven av kommunale myndigheter. For å unngå uklarhet om myndighetsansvar og saksbehandlingsprosess, mener vi at NVE fortsatt bør være godkjenningmyndighet for tekniske planer også for anlegg i konsekvensklasse 1.
 - **Hensynet til NVEs ressursbruk:** Dersom formålet med forskriftsendringen er å redusere NVEs ressursbruk knyttet til godkjenning av tekniske planer, kan dette ivaretas gjennom en mer risikobasert og forenklet saksbehandling for anlegg i

konsekvensklasse 1. NVE har allerede mulighet til å tilpasse omfanget av sin behandling til anleggets kompleksitet og risiko, uten at det er nødvendig å fjerne kravet om godkjenning.

- b) **Godkjenning av revurderinger:** Vi støtter ellers fjerningen av krav om NVEs godkjenning av revurderinger (§ 7-5). Vi mener det bidrar til en bedre ansvarliggjøring av eier samtidig som det vil være lettere å legge en tidsplan for å rette anmerkninger påpekt i revurderingen.

7. Klassifiseringskriterier (§ 4-2):

Hensikten med klassifisering er å differensiere sikkerhetskravene ut fra konsekvensene ved et eventuelt dambrudd. Vi støtter de foreslåtte endringene i høringsutkastet, men mener regelverket kan forenkles ytterligere for dammer med statisk vanntrykk under 12 m. Følgende forenklinger bør vurderes:

a) Beredskapsmessige krav for fyllingsdammer i § 5-17, pkt. (A-1);

- Bestemmelsen omfatter alle fyllingsdammer i konsekvensklasse 4 samt fyllingsdammer i konsekvensklasse 3 med statisk vanntrykk større enn 12 m.
- Etter forslaget til klassifisering i § 4-2 skal dammer med bruddkonsekvenser tilsvarende klasse 4 og statisk vanntrykk under 12 m plasseres i konsekvensklasse 3. Dette innebærer i praksis at det ikke vil finnes fyllingsdammer i konsekvensklasse 4 med statisk vanntrykk under 12 m.
- Bestemmelsen kan derfor forenkles uten at det medfører realitetsendringer. Vi foreslår følgende ordlyd: «*For alle fyllingsdammer i konsekvensklasse 3 og 4, med statisk vanntrykk større enn eller lik 12 m ved HRV, gjelder følgende krav: ...*»
- Forslaget innebærer ingen endring av i forskriftskravene, men gir en enklere og mer presis forskriftstekst.

b) Beredskapsmessige krav for betongdammer i § 5-17 ifølge pkt. A-2:

- Etter forslag til klassifiseringskriterier i § 4-2 vil bestemmelsen omfatte alle betongdammer i konsekvensklasse 3 og 4 med statisk vanntrykk over 4 m.
- Vi kan ikke se noen prinsipiell begrunnelse for at beredskapsmessige krav skal gjelde for betongdammer med statisk vanntrykk mellom 4 og 12 m, mens fyllingsdammer med tilsvarende vanntrykk er unntatt.
- Som eksempel vil en betongdam med 4 m statisk vanntrykk i konsekvensklasse 3 måtte oppfylle kravene i § 5-17, herunder kravet om å kunne senke vannstanden til minst 1 m under fundamentnivå, jf. § 5-17 bokstav C. Dette fremstår som et uforholdsmessig krav for små dammer med begrenset skadepotensial.
- Vi foreslår derfor at samme prinsipp som legges til grunn for fyllingsdammer også gjøres gjeldende for betongdammer. Dammer med statisk vanntrykk under 12 m bør som hovedregel klassifiseres i konsekvensklasse 2 eller lavere, uavhengig av damtype.
- En slik tilnærming vil forenkle klassifiseringskriteriene, redusere ressursbruken både hos anleggseiere og NVE, og vi kan ikke se at dette vil ha noen vesentlig negativ effekt på sikkerhetsnivået.

- c) **Naturgitte laster.** Dammer i konsekvensklasse 3 og 4 skal dimensjoneres for både jordskjelvlaster og PMF (Probable Maximum Flood). Dette er de viktigste forskjellene mellom dimensjoneringskravene for naturgitte laster til dammer klasse 3 og 4, sammenlignet med kravene for naturgitte laster i klasse 2 og lavere. Forholdet mellom last og damhøyde for de ulike lastene er beskrevet her:

Jordskjelv:

- Jordskjelvlastene er i stor grad avhengige av massen som settes i bevegelse. For dammer med statisk vanntrykk under 12 m vil disse lastene normalt være små ettersom vekten av dammen er relativt lav.
- Etter vårt syn vil det ha liten eller ingen sikkerhetsmessig betydning dersom det ikke stilles krav om egne jordskjelvberegninger for dammer med statisk vanntrykk under 12 m.

PMF:

- For dammer i konsekvensklasse 3 og 4 benyttes PMF som «Ulykkesflom», mens det for lavere klasser benyttes $1,5 \times$ Dimensjonerende flom (DF).
- Vanntrykk fra ulykkesflommen benyttes i hovedsak for stabilitetskontroll i ulykkesgrense. Vår erfaring er at forskjellen mellom vannstand ved PMF og vannstand ved $1,5 \times$ DF er begrenset. I enkelte tilfeller kan $1,5 \times$ DF også være større enn PMF. Selv når forskjellen i vannføring er relativt stor, vil ofte forskjell i vanntrykk være liten.
- Etter vårt syn vil det ha minimal innvirkning på damsikkerheten dersom dammer med statisk vanntrykk under 12 m kontrolleres mot $1,5 \times$ DF i stedet for PMF.

Sammendrag: Vi mener at dammer med statisk vanntrykk under 12 m som hovedregel bør kunne klassifiseres i konsekvensklasse 2 eller lavere, uavhengig av damtype. Dette vil forenkle klassifiseringssystemet, redusere ressursbruken både for anleggseiere og myndigheter uten at det gir noen vesentlig reduksjon i sikkerhetsnivået ved norske dammer.

8. Definisjoner, § 1-4:

VI foreslår at følgende definisjoner legges til **under § 1-4, Definisjoner:**

• Statisk vanntrykk;

- Begrepet statisk vanntrykk benyttes flere steder i forskriften, og er omtalt ni ganger i høringsutkastet. I § 4-2 åttende ledd fremgår det at statisk vanntrykk skal beregnes til HRV eller til overløpsterskel. Etter vårt syn bør denne beskrivelsen flyttes til definisjonskapitlet slik at begrepet får en entydig betydning i hele forskriften.
- Dette vil bidra til å redusere risikoen for ulik tolkning der begrepet benyttes i andre bestemmelser, og gjøre forskriften lettere å forstå og anvende.
- Vi foreslår eksempelvis følgende definisjon: «*Statisk vanntrykk: Vanntrykket beregnet til HRV eller til overløpsterskel, med mindre annet følger av den enkelte bestemmelse.*»

• Beredskapsmessige krav:

- Begrepet beredskapsmessige krav benyttes flere steder i forskriften uten at det er definert. Vi mener derfor at begrepet bør tas inn i definisjonskapitlet for å tydeliggjøre begrepet.
- Vi foreslår eksempelvis følgende definisjon: «*Beredskapsmessige krav: Krav som stilles til sikring av vassdragsanlegg mot tilsiktede handlinger i fredstid,*

under beredskap og i krig. Beredskapsmessige krav kan omfatte fysisk sikring og forsterkning av anlegg, adgangskontroll, adkomsthindringer eller andre tiltak som bidrar til å redusere risikoen for skade som følge av tilsiktede handlinger.»

Oppsummering av vårt høringssvar av revidert Damsikkerhetsforskriften;

Vi etterlyser større forutsigbarhet for de største damanleggene og en tydeligere forankring av samfunnsnyten i forskriftens formål. Særskilte krav etter § 5-17 D bør kun innføres etter at det er gjennomført grundige konsekvensvurderinger av samfunnsmessige, sikkerhetsmessige og økonomiske virkninger.

Med vennlig hilsen¹

Å Energi AS
Line Drange Ruud
Leder Operasjonssentralen

André Loga Gjerde
Daglig Leder AVB

Grunde Johnsen
**Daglig Leder Otra kraft/
Otteraaens Brukseierforening**

Eirik Daniel Fatnes
Saudefaldene AS

¹ Brevet er signert digitalt